

12 Yaşında Bir Kız Çocuğunda Ruam

Nail UÇAR

Memleketimizde İnsanlarda Ruam vak'aları diğer zoonozlara nazaran az olmakla beraber görülebilmektedir.

Bir hayvan hastalığı olan Ruam, Veteriner tababetin gerek ekonomik ve gerekse insan sağlığı yönünden çifte önemini taşır.

Sağlık Bakanlığının, hayvanlardan geçen hastalıklar istatistiklerinde, 1950 - 1959 yıllarında, insanlarda 24 Ruam tesbit edilmiş ve bunlardan birisi ölmüştür.

24 vak'a hastanede tesbit edilebilenlerdir. Teşhis edilemeyen ve hastane dışında ölenler şüphesiz vardır. Zira Ruam insanlarda kolay teşhis edilebilen bir hastalık değildir. Hastanelerdeki bütün vak'alar, ilk devirlerde romatizma, muhtelif mafsal hastalıkları, Panarist gibi vak'alar olarak kabul edilerek tedaviye çalışılmıştır. Nihayet tedavilerin cevap vermemesi ve hastanın vücudunun bilhassa mafsallarında şişlik ve apselerin husulu, pastırma rengindeki serpilmiş odaklar, ancak ovakit Ruamı hatırlatabilmektedir. Tam teşhis bakteriyolojik muayenelerle sağlanabilmektedir.

Birde kronik Ruam vak'aları bu toplamlara alınmamıştır. Ruamın beygirler arasında kronik ve yaygın bir halde hüküm sürdüğü bölgelerde insanlarda ekseriya kronik bir seyir takip etmektedir.

I. Dünya savaşında Almanlar esir aldıkları Rus askerleri arasında bir çok kronik Ruamlara rastlamışlar ve hattâ bir kısmında hastalığın şifa ile sonuçlandığını görmüşlerdir. Bollinger ve Forgeot insanda 2 ve 15 yıl devam eden kronik Ruam vak'aları bildirmişlerdir.

Mac. Fadeyan daha 1905 yılında insanlarda da beygirlerde olduğu gibi diagnozu güçleştiren gizli enfeksiyonların olabileceğine işaret etmişti. Mc. Fadeyan'ın bu görüşünü Babesin şu enteresan vak'asında teyid etmektedir. İşi icabı atlarla çok sıkı temasta bulunan biri

Ruamdan başka bir hastalıkla ölüyor. Babes bu hastanın otopsisini yaptığı zaman iç organlarda ve bilhassa akciğerlerde kapsüllenmiş Ruam nodüllerinin mevcudiyetini görmüştür.

Hindistan'ın Lahor şehri Veterineri Gaiger Ruamdan şüphe ettiği bir hayvandan yapmış olduğu kültürü teşhis için kobaya zerk etmiştir. Fakat deneylerden bir hafta sonra, kendisinde ateş birdenbire yükselmiştir. Bu elemli günler üç hafta devam ettiği halde Ruamdan şüphe edilmiyerek Malarya zan edilerek kinin verilmiştir. Bir müddet sonra kolundaki lenf sisteminin hastalığa iştirak etmesi, ve püstüllerin husule gelmesi ve bunlardan Veterinerin bizzat yapmış olduğu preparatlarda, gram negatif Loeffler basillerini görmesi durumu aydınlatmıştır. Bir çok tehlikeli ameliyatlardan sonra kurtulmuştur.

Bütün bunları bildirmekten gayemiz, kronik Ruam vak'aları olabileceği ve bir kısmının da tesbit edilemeden başka bir hastalıktan ölebilmeleridir.

Birde bilhassa, aerogen olarak bulaşmada, hastalık fevkalâde şiddetli ve daima ölümle biter, teşhisi de mümkün olmayabilir.

Bunlar hakiki Ruam vak'alarından bizleri uzaklaştırır.

İnsanlarda Ruam vak'alarının az husule gelmesi, bizde Ruamın azlığını göstermez. Ruamın gerek hayvanlardan insanlara geçmesi ve gerekse insanlardan insanlara geçmesi diğer infeksiyöz hastalıklara nazaran az olması, Ruamın sirayet kabiliyetinin (Empphaenglichkeit - reception) düşük olmasından ileri gelmektedir. Bütün bu olaylar bizlerinde şahsi görgülerimize uymaktadır.

Memleketimizdeki beygirlerde Ruam nisbeti tam olarak bilinememektedir. Buna memleket çapında bir araştırma gerekmektedir.

Yalnız Tarım Bakanlığının 1958 yılı bültenlerinde Ruam mihrak adedi 195 olduğu, öldürülen hayvan miktarı da 1036 dır. 1959 yılında ise mihrak adedi 232, öldürülen hayvan miktarı 542 dir. 1960 yılında Ruam mihrak adedi 332 olup, Ruamdan ölen 5, öldürülen 506 hayvandır.

Şüphesiz bu miktarlar, hastalık ihbarı ve bazı bölegelerde yapılan tarama sonucudur.

Bütün bunlar insanlardaki ruam vak'alarının az görülmesi, memleketimiz hayvanlarında Ruamın az olduğuna hiç delil teşkil etmez.

V A K ' A :

Ankara, Balâ Dere Kışla Köyü.

ŞİKÂYESİ : 19/2/1961 tarihinde vücudundaki ağrılar ve sağ üst bacak ve sağ kolundaki şişliklerden dolayı Numune hastanesine çocuk servisine yatırılıyor. (Yaşı 12 olduğu için).

HİKÂYESİ : 25 gün evvel titremelerle ateşi yükseliyor. Sağ üst bacağında ağrılı şişlikler olmuş. Bütün vücudu ağrıyormuş.

GENEL DURUM : Hasta passif, dil paslı. Genel zayıflık.

Ertesi gün hasta dalgalanarak sayıklıyormuş.

LABORATUVAR BULGULARI : Kırmızı küreyveler 3.400.000, beyaz küreyveler 36000. Sedimentation 1. saatte 115, 2 saatte 125 (çok yüksek).

Hemokültür menfi. Vidal menfi. Akciğer grafisi normal.

Evvêlâ romatizma tedavisi tatbik edilmiş. (fakat daima atipik bir vak'a olarak düşünölmüş). İlk anlarda tesir eder gibi görölmüş ise de sonradan ateş birden bire yükselmiş. Mafsallardaki şişlikler artmış. Sol tibya osteomyelit tarzında şişmiş. Hastadan alınan püy ve serum Etlik Bakteriyoloji Enstitüsüne gönderilmiştir.

Bayan Nuriye Erençin tarafından yapılan serolojik muayenede C. F. (+++++) agglütinasyon 1/2000 müsbet, bayan Fatma Demirer tarafından da püyden tipik Ruam kültürleri tesbit edilerek durum hastaneye bildirilmiştir. Bu durum hastanede büyük bir heyecan yaratmıştır.

TEDAVİ : Günde 2 gram streptomycin, 1 gram aureomycine verilmiş ve ateş düşmüştür. Onuncu gün streptomycin bir gram ve aureomycine kesilmiş ve 800 miligram eritromycin verilmeye başlanmış. Sekiz gün sonra streptomycin kesilmiş ve eritromycin 16 gün daha devam edilmiştir. Ateş daima 37 derecenin altında seyretmiştir. Mafsallardaki apseler tedavi esnasında iki defa boşaltılmış, yerine serom fizyolojikle sulandırılmış streptomycin zerk edilmiştir.

Hasta tam şifa ile 1 Nisan 1961 günü taburcu edilmiştir.

FİLİASYON : Hastanın köyde bir atı varmış bunu satmışlar. (Belki bu at ruamlı idi).

Bana bu izahatı veren Bayan Dr. Yüksel Erk'e burada teşekkürlerimi sunarım.

Ö Z E T

Memleketimizde insanlarda ruam vak'aları diğer zoonoslara nazaran az olmakla beraber sık, sık görülebilmektedir.

1950 - 1960 yıllarında 24 ruam vak'ası tesbit edilerek tedavi edilmiş yalnız bunlardan birisi ölmüştür. Son vak'a 19/2/1961 tarihinde Ankara Numune hastanesinde 12 yaşında bir kız çocuğunda tesbit edilen ruam vak'asıdır. Streptomycin, aureomycin, ve erithromycin verilerek tam şifa ile taburcu edilmiştir.

Memleketimizde son yıllarda muhtelif bölgelerde hastalık ihbarı, veya tarama maksadıyla yapılan muayenelerde hayvanlarda tesbit edilen ruam :

Yıl	Mihrak adedi	Ölen	Öldürülen
1958	195	0	1036
1959	232	0	542
1960	322	5	506

İnsanlarda ruamın az görülmesi hayvanlardaki ruamın azlığına delâlet etmez. Burada sirayet için bazı özel şartların da bulunması lâzımdır. Kronik ruam vak'alarını da buraya ilâve edebiliriz.

Teşhis edilemeyen hastane dışı ölen ruam vak'alarında şüphesiz vardır.

S U M M A R Y

Glanders cases in humans are not less frequent in Turkey, although compared with zoonos they are rare.

24 cases of glanders have been encountered with during the years 1950 - 1960, giving only one casualty. Last case was that of a girl of 12 hospitalized at Ankara Numune Hospital on February 19th, 1961. She was given streptomycin, aureomycin and erithromycin treatment and was discharged later on as fully recovered.

Glanders cases amongst animals fixed through periodic check-ups or notification as to the existence of the disease :

Years	Number of focus	Dead	Killed
1958	195	0	1036
1959	232	0	542
1960	322	5	506

Rarity of glanders in humans does not account for the rarity of the same amongst animals. Some specific conditions must be in existence for the disease to propagate. Cronical cases of glanders can also be included here.

Doubtless there are cases ending with casualties which are never brought to the attention of our clinics.

L İ T E R A T Ü R

- 1 — **Argun Turgut** : Hanvanlarda salgın ve parazitli hastalıklar. 1951. Sahife, 31. İnsanlarda ruam.
- 2 — **Erk Yüksel** : Ankara numune hastanesi çocuk hastalıkları mütehassısı. (12 yaşındaki kız çocuğunun ruam vak'asını bana takdim etmiştir.)
- 3 — **Gürtürk Selâhattin ve Özen A. Muhlis** : Sulfadiazin ve streptomycin ile tedavi edilmiş kronik bir ruam vak'ası. Vet. Hekimleri. Dergisi. Kasım - Aralık. 1954, Sahife : 98 - 99.
- 4 — **Sanel İbrahim Nami**. Bir İngiliz Veterinerinde kronik ruam vak'ası. Askeri Baytari Mecmuası. 1923. Sayı. 6. Sahife. 335 - 337.
- 5 — **Tulga Turgut** : Kobayların deneysel ruamında streptomycine, Sulfamet-hazine (sulmet) ve Sulphametzathine'le mukayeseli çalışmalar. Türk. İjiyen ve tecrübi biyoloji Dergisi. sayı. 3. 1951. sahife. 320 - 321.
- 6 — **Tunçman Muammer Zekâi** : Poliklinik aylık tıbbî mecmua. 1942. Temmuz ayrı baskı. İnsanlarda ruam vak'ası.
- 7 — **Uçar Nail** : Etlik Vet. Bakt. Enstitüsü Dergisi. sayı. 1 Mart 1960. Memleketimizde insanlarda tesbit edilen ruam vak'aları, sahife 65 - 68. B.